

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
художньо-графічний факультет
кафедра технологічної та професійної освіти

МАТЕРІАЛИ

**І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

«ІННОВАТИКА В ОСВІТІ, ДИЗАЙНІ ТА МИСТЕЦТВІ»

23-24 травня 2024 р.

м. Одеса

УДК: 001.895 [378+7.05+7] (08)

Рекомендовано до друку Вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (*протокол № 17 від 27.06.2024 р.*)

Рецензенти:

Бредньова Віра Петрівна, кандидат технічних наук, професор кафедри
нарисної геометрії та інженерної графіки Одеської державної академії
будівництва та архітектури;

Бартенева Ірина Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві : матеріали I Всеукраїнської
науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 23-24 травня
2024 року. Одеса: Університет Ушинського, 2024. 121 с.

До збірника ввійшли матеріали I Всеукраїнської науково-практичної
конференції «Інноватика і освіті, дизайні та мистецтві», яка відбувалася у
Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» 23-24 травня 2024 року.

Матеріали конференції відображають науково-дослідницькі та
методико-орієнтовані підходи та сучасні тенденції, щодо використання
різноманітних інновацій, актуальних проблем в освіті, дизайні та мистецтві в
контексті сьогодення.

Збірник призначений для науковців (докторанти, аспіранти,
магістранти), здобувачів вітчизняних та зарубіжних закладів вищої освіти,
педагогічних працівників різних типів закладів освіти, художників,
дизайнерів, представників творчих спілок, арт-ринку.

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності в
текстах доповідей несуть їх автори.

© Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського», 2024

© Колектив авторів, 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

<i>Артемяева І. С., Богданов О. Д.</i> АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ	7
<i>Бартенева І. О., Краснобаєва А. Ф.</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ	11
<i>Berezovska K. V., Shkatulyak N. M.</i> INFORMATION TECHNOLOGIES IN PEDAGOGICAL RESEARCH	15
<i>Гончаренко Н. Л.</i> РОЗДІЛ «ПЕДАГОГІКА» У ФОНДІ ЦІННОЇ ТА РІДКІСНОЇ ЛІТЕРАТУРИ БІБЛІОТЕКИ УНІВЕРСИТЕТУ УШИНЬСЬКОГО ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ	19
<i>Дворядкіна Т. О., Козак В. І.</i> ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТІ	25
<i>Дишель Г. В.</i> ДИДАКТИКО-МЕТОДИЧНІ ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ-ДИЗАЙНЕРІВ	28
<i>Калініченко І. І., Усов В. В.</i> АБСТРАКТНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ В ПРОЦЕСІ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	33
<i>Квасикова Г. С.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ДИЗАЙН-МЕНЕДЖМЕНТУ НА ДЕННОМУ ВІДДІЛЕННІ «ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ, ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ ТА ЕЛЕКТРОМЕХАНІКИ, ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ» ВСП «ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ ВИМІРЮВАНЬ ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗВ'ЯЗКУ» ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ПОПИТУ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ	36

інших ЗВО, використовуючи їх ресурси за допомогою ІКТ) – це можливість для здобувачів освіти формувати власну освітню траєкторію, нахили та обирати онлайн-курси або їх фрагменти (навчальні модулі) для удосконалення навиків відповідно до професійних інтересів. В результаті цього процесу сформуються інтегровані особистісні якості майбутніх учителів, тобто самостійно будувати траєкторію навчання, аналізувати та вибирати необхідні курси, планувати навчання, проходити навчання та будувати ефективну онлайн-взаємодію – інструментарій онлайн-курсів для своєї майбутньої професійної діяльності. Тобто академічну мобільність майбутніх вчителів можна вважати як частиною процесу професійної підготовки, так і результатом цього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Каліщук О. Д. Теоретичний аналіз поняття «мобільність» з точки зору різнопланових наукових підходів. *Педагогічні науки*. 2018. С. 77-83
2. Майборода В., Скиба Я., Ярошенко О. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практичний посібник. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.
3. Мирошниченко Н. О., Квітко Н. М., Харькова Є. Д. Формування професійної мобільності вищої освіти в Україні: переваги та виклики. *Академічні візії*. 2023. Вип. 25. С. 1-13.
4. Циганаш А. В. Роль академічної мобільності у професійному розвитку майбутніх фахівців. *Проблеми сучасної психології*. 2013. Випуск 22 С. 641-654

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Бартєнєва Ірина Олександрівна

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

Краснобаєва Анастасія Федорівна

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
художньо-графічного факультету*

*Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

Ключові слова: компетентність, професійна компетентність, формування професійної компетентності вчителя трудового навчання та технологій, освітній процес, заклад освіти.

Сучасний педагог – фундаментально освічена людина, здатна гнучко перебудовувати напрям і зміст своєї професійної діяльності, яка самостійно працює над власним розвитком, підвищенням освітнього й культурного рівнів, уміє самостійно набувати необхідних для професійної діяльності знань, умінь і навичок, критично мислити, володіє стійкою системою мотивів і потреб соціалізації, здатна активно й творчо діяти. Він повинен уміти сам і навчити учнів творчо засвоювати знання і застосовувати їх в конкретних навчальних і життєвих ситуаціях, критично осмислювати здобуту інформацію, оволодіти вміннями й навичками саморозвитку, самоаналізу, самоконтролю та самооцінки.

У психолого-педагогічній літературі неоднозначно витлумачується процес професійного становлення і розвитку вчителя, зумовлений не лише викликами суспільства й освіти, а також кваліфікаційними, методичними, комунікативними та технологічними спроможностями самого педагога на різних етапах його професійної діяльності. Зокрема Н. Софій першим етапом в контексті професійного розвитку вчителя вбачає небажання і невміння педагога критично оцінити власну діяльність, неприйняття ролі інших у цьому завданні, другим – бажання і вміння аналізувати практику, вносити зміни, ґрунтуючись на зроблених висновках, третім – уміння аналізувати власну діяльність і усвідомлювати внесок інших у покращенні своєї практики. Л. Кац, зіставляючи завдання професійного розвитку з навчальними потребами педагога, виокремлює якнайменше чотири етапи: «виживання», «консолідація», «відновлення», «зрілість». Базове розуміння та усвідомлення етапів професійного розвитку допоможе вчителю під час атестації не лише визначити власний етап (рівень) професійного розвитку, побачити

недоліки у своїй роботі, але й спрогнозувати траєкторію професійного зростання, окреслити пріоритети щодо подальшого розвитку [2].

В. Сериков стверджує, що компетентність учителя виявляється в здатності встановлювати зв'язок між педагогічним знанням і ситуацією розвитку учня, в умінні дібрати адекватні засоби і методи з метою створення умов для розвитку особистості учня. На думку науковця В. Міжерикова, педагогічна компетентність учителя – це єдність теоретичної й практичної готовності до здійснення своєї професійної діяльності. Погоджуємося з думкою науковця Л. Мітіної, яка пов'язує професійну компетентність із гармонійним поєднанням знання предмета, методики й дидактики викладання, умінь і навичок (культури) педагогічного спілкування, а також прийомів і засобів саморозвитку, самовдосконалення, самореалізації.

Компетентність педагога – це особистісна якість суб'єкта, ступінь сформованості знань, умінь, здібностей, необхідних для якісного, кваліфікованого проведення планової, аналітико-прогностичної, процесуальної діяльності на технологічному (інноваційному) рівні, забезпечення ціннісно-зорієнтованого простору як для власного саморозвитку, так і учня з проєкцією на одержання гарантованих досягнень кінцевого спільного результату. Бути компетентним – значить уміти мобілізувати в певній ситуації знання і досвід, інтегрувати і вирішувати різні навчально-виховні і педагогічні завдання [1].

Вченими розробляються й постійно вдосконалюються ключові складові професійної компетентності вчителів, зокрема вчителів трудового навчання та технологій [2, 3].

1. Продуктивна компетентність – вміння працювати, отримуючи прибуток; здатність виробляти власний продукт, приймати рішення та нести відповідальність за них; готовність та потреба у творчості.

2. Автономізаційна – здатність до саморозвитку, творчості, самовизначення, самоосвіти, конкурентоспроможності; готовність і потреба навчатися протягом усього життя.

3. Інформаційна – володіння інформаційними технологіями, вміння добувати, опрацьовувати й використовувати різні види інформації з різноманітних джерел.

4. Предметна – в області конкретного предмета, спеціальності.

5. Особистісні якості вчителя – терпимість, доброзичливість, чуйність, урівноваженість, витонченість, толерантність, рефлексія, людяність та інші.

6. Комунікативна – вміння вступати в комунікацію, бути зрозумілим; спілкування без обмежень усно, писемно, рідною й іноземними мовами.

7. Моральна – готовність, спроможність та потреба жити за традиційними моральними нормами.

8. Психологічна – здатність використання психологічних знань, умінь, навичок в організації взаємодії в освітній діяльності.

9. Соціальна – вміння жити й працювати з оточуючими; вміння безконфліктно співіснувати.

10. Математична – вміння працювати з числовою інформацією, володіння математичними вміннями.

11. Полікультурна – оволодіння досягненнями культури; розуміння інших людей, їх індивідуальності і відмінностей за національними, культурними, релігійними й іншими ознаками.

В умовах сьогодення більшість науковців серед ключових позицій професійної компетентності сучасного вчителя виводять на перше місце саме продуктивну компетентність та розглядають її не лише як вміння працювати, а насамперед, як здатність до створення власного продукту, прийняття певних рішень, несення відповідальності за них, готовність і потребу у творчості.

Професійна компетентність педагога = система професійних знань, умінь + забезпечення її мобільності (рухливості), поповнення професійних особистісних знань + уміння виявляти й ефективно, творчо розв’язувати професійні завдання + гнучкість застосовуваних методів теоретичної та способів практичної діяльності + критичність мислення + рефлексія + безперервне професійного зростання [3].

Сучасний учитель повинен уміти сам і навчити учнів творчо опановувати знання, застосовувати їх в конкретних ситуаціях, критично осмислювати здобуту інформацію, оволодіти навичками самоаналізу, самоконтролю та самооцінки.

Отже, професійна компетентність педагога визначається обсягом компетенцій, колом посадових повноважень, що окреслюють індивідуальний стиль роботи, спосіб досягнення навчально-виховної мети, забезпечують якість і ефективність професійної діяльності. Вона також ґрунтується на знаннях, нормах, цінностях, здібностях,

набутих завдяки самоосвіті, самовдосконаленню і самореалізації. Конкурентоспроможність учителя на ринку праці визначається обсягом компетенцій у сфері професійної діяльності, залежить від рівня кваліфікації, педагогічного досвіду, майстерності та професійно значущих якостей особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Віаніс-Трофименко К. Б., Лісовенко Г. В., Підвищення професійної компетентності педагога. Харків: Вид. група «Основа», 2007. 21с.
2. Волошко Л. Б. Професійна компетентність студентів як предмет психолого-педагогічного аналізу. *Збірник наукових праць Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2005. Т. 48. 279 с.
3. Ужакіна О. В. Формула педагогічної компетентності вчителя трудового навчання. *Трудове навчання в школі*, 2013. №10. С.10-13.

INFORMATION TECHNOLOGIES IN PEDAGOGICAL RESEARCH

Berezovska Kateryna Vitaliyvna

student in the 2nd year of the specialty 014 Secondary education (Language and literature (English)) of the State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky", Odesa, Ukraine;

Shkatulyak Nataliya Mykhaylivna

Associate Professor of the Applied Mathematics and Informatics Department of the State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky", Odesa, Ukraine

Key words: pearson's correlation coefficient, linear regression, standard deviation, approximation probability coefficient, empirical research in the field of pedagogy.

Correlation is a statistical method that determines the interdependence between two or more values [1, p. 86].

Correlation is widely used when conducting empirical research in the field of pedagogy. This statistical method makes it possible to establish